

Bedir ve Uhud savaşlarına katılan Âmir, hicretin 4. yılında Necidliler'e gönderilen yetmiş kişilik irşad heyetinde yer aldı. Heyet Bi'rîmaüne'ye geldiğinde tuzğa düşürüldü. Cebbâr b. Sülmâ'nın attığı mızrak, henüz kırk yaşında olan Âmir'in sırtından girip göğsünden çıktı. O anda Âmir, "Kazandım vallâhi!" diye haykırınca öldürdüğü insanın son nefesindeki bu sözüne bir mâna veremeyen Cebbâr, günlerce üzerinde düşündüğü bu olayın tesiriyle daha sonra müslüman oldu. Cebbâr b. Sülmâ ve bu baskını düzenleyenlerin reisi olan Âmir b. Tufeyl, Âmir b. Führeyre'nin naaşının önce göklere yükseldiğini, daha sonra yere indiğini bizzat gördüklerini söylemişlerdir (bk. Buhârî, "Megâzî", 28).

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, IV, 176; Buhârî, "Megâzî", 28; İbn İshak, *es-Sîre*, s. 124, 171; Vâkıdî, *el-Megâzî*, I, 155, 349, 352; İbn Hişâm, *es-Sîre*, I, 277, 340; II, 130, 131; III, 194, 196; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, III, 230; Halîmî, *el-Minhâc fî şu'abi'l-îmân* (nşr. Hilmi Muhammed Fûde), Beyrut 1399/1979, II, 69, 91; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, III, 136; a.mlf., *el-Kâmil*, IV, 72; İbn Hacer, *el-İşâbe*, III, 594-595; a.mlf., *Tehzîbü't-Tehzîb*, V, 80; Âmirî, *Behcetü'l-meâfîl ve buğyetü'l-emâsil* (nşr. Muhammed Sultan en-Nemnekânî), Kahire 1330-31, I, 150; *Tecrid Tercemesi*, III, 243-244; M. Mustafa el-Azamî, *Küttâbü'n-nebî*, Riyad 1401/1981, s. 74-75; İbn Hudeyde, *el-Mişbâhu'l-mu'dî fî küttâbi'n-nebiyyi'l-ümmî*, Beyrut 1405/1985, s. 136-138; Şâkir Mahmûd Abdülmün'im, "Küttâbü'n-nebî", *el-Mü'errî hu'l-'Arabî*, IV, Bağdad 1975, s. 171-200.

KEMAL SANDIKÇI

ÂMİR b. HUZEYFE

(bk. EBÜ CEHM).

ÂMİR b. LÜEY
(Benî Âmir b. Lüey)

(بنو عامر بن لوى)

Kureys kabilesinin bir kolu.

Âmir'in Hısl ve Maîs adlı oğullarından gelen ailenin nesebi Adnân'a kadar uzanır. Kureys içerisinde oldukça kalabalık bir aile oluşturan Âmir b. Lüey oğulları, Kusay b. Kilâb'dan sonra Mekke ve Kâbe ile ilgili idarî ve dinî görevlerin taksimatı konusunda Abdüddâroğulları ile Abdümenâfoğulları arasında çıkan anlaşmazlıkta tarafsız kalmayı tercih etmişlerdir.

Hız. Peygamber'in davetine uzun yıllar düşmanca karşı koyan Âmir b. Lü-

ey mensupları yanında erken tarihlerde müslüman olanlar da vardır. İslâm tarihinde meşhur olan Âmir b. Lüeyliler arasında Abdullah b. Ümmü Mektûm, Sekrân b. Amr, Abdullah b. Sa'd b. Ebû Serh, Süheyl b. Amr ve Amr b. Abdüvedd'in isimleri zikredilebilir.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Hişâm, *es-Sîre*, I, 131; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, I, 74, 77; Zübeyrî, *Nesebü Kureys* (nşr. E. Lâvi-Provençal), Kahire 1982, s. 412-440; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), II, 347, 625; İbn Hazm, *Cemhere*, s. 166-167; İbn Haldûn, *el-İber*, Bulak 1284 Beyrut 1399/1979, II, 324-325; Kalkaşendî, *Nihâyetü'l-ereb*, Beyrut 1405/1984, s. 302-303; Kehhâle, *Mu'cemü kabâ'ili'l-'Arab*, Beyrut 1402/1982, II, 713.

AHMET ÖNKAL

ÂMİR b. REBİÂ

(عامر بن ربيعة)

Ebû Abdillâh Âmir b. Rebîa
b. Mâlik el-Anzî el-Adevî
(ö. 35/656).

Sahâbî.

Hanımıyla birlikte çok erken tarihlerde müslüman oldu. Câhiliye döneminde Hz. Ömer'in babası Hattâb tarafından evlât edinildiği için Âmir b. Hattâb el-Adevî diye anılırdı. Fakat Kur'an-ı Kerîm evlâtıkların kendi babalarına nisbetle çağırılmasını emredince (bk. el-Ahzâb 33/5) Âmir b. Rebîa adıyla anılmaya başlandı. Müşriklerin baskıları yüzünden hanımıyla beraber iki defa Habeşistan'a hicret etti. Hz. Peygamber'in hicret ettiğini öğrenir öğrenmez Medine'ye gidererek ilk muhacirler arasında yer aldı. Resûlullah onunla Yezîd b. Münzir el-Ensârî arasında kardeşlik bağı (muâhât*) kurdu.

Âmir, Hz. Hamza ve Abdullah b. Cahş kumandasındaki seriyyelere ve Hz. Peygamber'in bütün gazvelerine katıldı. Hudeybiye'de, Hayber ve Mekke'nin fethinde ve Vedâ haccında bulundu. Câbiye'ye giderken Hz. Ömer'in bayraktarlığını yapan Âmir b. Rebîa, hac için Medine'den ayrılan Halife Osman'a da vekâlet etti. Bizzat Hz. Peygamber'den hadis naklettiği gibi Hz. Ebû Bekir ve Ömer'den de rivayetlerde bulunmuştur. Rivayet ettiği yirmi iki hadis *Kütüb-i Sitt'e*'de ve diğer hadis kitaplarında yer almaktadır. Oğlu Abdullah ile Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Zübeyr, Ebû Ümâme b. Sehl ve diğer bazı kişiler de kendisinden hadis rivayet etmişlerdir.

BİBLİYOGRAFYA :

Vâkıdî, *el-Megâzî*, I, 9, 14, 19, 156, 311; II, 574, 721, 838; III, 1098; İbn Hişâm, *es-Sîre*, I, 256-257, 322, 329, 342-344; II, 368, 470, 602, 684; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, I, 204; II, 10; III, 386-387, 575; VIII, 267-268; Belâzûrî, *Ensâb*, I, 217-218, 228, 259, 336, 469; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, II, 790-791; İbnü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, III, 80-81; İbn Hacer, *el-İşâbe*, II, 249; Zehebî, *A'lâmü'n-nübela'*, II, 333-335; Hazrecî, *Hulâşatü Tezhib*, s. 184; Wensinck, "Âmir b. Rebî'a", *Mu'cem*, VIII, 132.

MUSTAFA FAYDA

ÂMİR b. SÂİDE

(bk. EBÜ HASME el-ENSÂRİ).

ÂMİR b. SA'SAA
(Benî Âmir b. Sa'saa)

(بنو عامر بن صصعة)

Büyük bir Arap kabilesi.

Kabilenin adına ilk defa, Güney Arabistan'da bulunan milâdî VI. yüzyıla ait bir kitâbede rastlanmıştır. Kabileye adını veren Âmir b. Sa'saa'nın soyu Adnân'a kadar uzanır. Kabile Benî Âmir, Rebîa, Nümeyr, Hilâl ve Süvâe adlı dört ana koldan teşekkül etmiştir. Benî Âmir'in yaylaklarının en uçtaki sınırları ve bu kitâbe dikkate alınırsa, yerleşim alanlarının başlangıçta Türebe vadisinin batısından başlayarak doğuya doğru uzandığı ve Renye'den geçerek güneyde Riyad-Mekke yolunun dağlık kısmına kadar yayıldığı anlaşılır. Ancak bu sahanın kuzeybatı sınırlarını tesbit etmek mümkün değildir. Daha sonra Kilâb b. Rebîa b. Âmir buradan kuzeye ve kuzeybatıya, Kâ'b b. Rebîa b. Âmir ise doğu ve kuzeydoğuya Tuvayk'ın güneyine göç ettiler. Sadece Hilâl b. Âmir grubu bu bölgeden ayrılmadı.

Büyük bir kısmı göçebe olarak yaşayan ve hayvancılıkla geçinen bu kabile mensuplarının bir bölümü yaz aylarını Taîf'te geçiriyor, kışın ise hayvanlarını otlatmak için Necid'e gidiyorlardı. Önce-leri Taîf'teki Advân kabilesiyle iyi geçinen ve akrabalık kuran Benî Âmir daha sonra bu kabile ile anlaşmazlığa düştü ve onları Taîf'ten çıkardı. Câhiliye döneminde birçok kabileyle savaşan Benî Âmir başlangıçta Kureys ile de iyi münasabetler içindeyken, Kureysliler'in bu kabileye mensup bir kadına saldırmaları üzerine ilişkileri bozulmuş ve sonunda bu olay savaşa yol açmıştır.